

Een blauwe plek

Joris Denoo

(Getekend: *Jasdora*)

Vannacht speel ik alweer de hoofdrol in mijn eigen film. Ik ben een trieste filmster en speel mezelf. De camera loopt. Het licht in mijn ziekenhuiskamer blijft de hele nacht aan. De camera zal de hele nacht mijn aanvallen en schokken filmen, terwijl ik blij hopen op een wonder.

Op mijn hoofd draag ik een soort doornenkroon. Het is een wirwar van draden, lijm en mijn haar. De draden zijn verbonden met een ingewikkeld toestelletje, dat aan een zwarte gordel om mijn middel hangt. Ik lijk wel een judoka: in het wit, met een zwarte gordel. Judoka's ploffen op zachte matten neer, maar ik niet. Het is jammer dat de wereld waarop ik loop zo hard als steen is als ik val. Ik krijg bovendien ook nooit applaus als ik val.

Het toestelletje om mijn middel seint alles wat er in mijn hoofd gebeurt door naar een scherm. Het doet geen pijn, maar het is wel uitkijken geblazen met zoiets peperduurs op mijn hoofd en om mijn lijf. Ik voel me een astronaut die in banen om mijn eigen hoofd vliegt om hersenstormen te ontwijken. Het is een plakkerig gedoe in mijn gekortwiekte, kruidnagelbruine haren. De dokters kijken op het computerscherm hoe het zit met de tornado's in mijn hoofd. Ze raken er niet helemaal wijs uit. En daarna zal mijn moeder weer vijf keer na elkaar mijn haar moeten wassen. Die ziekenhuislijm is niet bepaald even makkelijk uitspoelbaar als haargel. Maar dat is een zorg voor later. Eerst is er mijn eigen film.

De camera begint te lopen lang voor ik in beeld kom. De eerste scène speelt zich af in de tijd dat een eerste lichte siddering over het land trekt: een briesje dat stiekem door de lucht rimpelt, een verlegen zuchtje, meer niet. Het is midden september en de appelschudder passeert even, bijna onmerkbaar. Hij geeft de boomkruinen een luchtkus en verdwijnt dan weer voor twaalf maanden. Al net

zo onmerkbaar verschieten daarna de tinten op het land en in de stad wat dieper. In de verte halen de heksen van de herfst met waarschuwend gedruis hun nieuwe bezems al boven. En de boomkruinen beginnen opstandig te lispelen in verband met nakende kaalheid. Sluiswachter Doornjoris, mijn vader, krijgt een ietwat paarse blos op zijn wangen, want het wordt kouder. Op die doordeweekse na-jaarsdag leert hij door het toedoen van een daguitstapje naar Westeinde-aan-zee zijn aanstaande bruid en mijn toekomstige moeder kennen. Behalve aardrijkskundeleerkracht is Hinde Februari, net zoals Doornjoris, een grote stormliefhebber: storm, regen, wolken die als kuddes schapen op de vlucht gaan, donderkopen, bliksemslierten die als serpentes door de lucht wapperen... ze zijn er gek op. Bovendien hebben ze beiden dezelfde hobby: vliegeren.

Flash forward. Hinde en Doornjoris trouwen. De stormheks en de zwever hebben elkaar gevonden. Korte tijd later zetten ze een kind op de wereld: Jasdora. Ik heb kruidnagelbruin haar en een ondiepe navel.

Mijn eerste jaren als ik verlopen zoals verwacht. Ik leef vooral horizontaal en word af en toe hevig opgeschrikt door de rood aangelopen gezichten die gekke-bekentrekkingen boven mijn wieg of kinderbedje verschijnen. Daarna geef ik me over aan kruipen, waggelen en lopen. Dat gaat gepaard met veel vallen en opstaan, zoals gebruikelijk.

Als ik vijf jaar ben, gebeurt er iets vreemds tijdens het ontbijt-met-eieren-en-spekjes-en-ketchup. Mijn leven zal van nu af een heel andere wending nemen. Er gaat plotseling, helemaal onverwacht, een fikse schok in mijn linkerschouder. Daardoor zwiept mijn linkerarm en dus ook mijn linkerhand opeens naar voren. Mijn vork prikt gemeen in mijn keel. Een glas spat op de geruite keukenvloer uiteen. Mijn bord zeilt met een gekke beweging over de tafel. Mijn vader en moeder schrikken zich een bult. Mijn moeder rent meteen naar de telefoon. Een halfuur later komt de dokter langs. Hij zegt dat er niets ernstigs aan de hand is

en dat zoiets ongetwijfeld nooit meer zal gebeuren. Toch schrijft hij een plastic vorkje voor.

Maar na die eerste schok komt er een tweede. En daarna een derde. Er zullen nog veel andere volgen. Eerst elke week wel een paar keer, daarna is het nage-noeg elke dag wel raak. Wat is er in 's hemelsnaam met mijn lijf aan de hand? Telkens weer staan mijn ouders als aan de grond genageld, met hun beide voeten op aarde, de blauwe plek in het heeal.

De ene keer val ik van de trap, de andere keer van mijn fiets, er is altijd wel wat. Ook zwemmen en gymen worden een probleem. Soms verwond ik me vrij ernstig. Door het vele vallen moet ik om de haverklap wel ergens gehecht worden. Ik heb nauwelijks een foto van mezelf waarop ik niet afgebeeld sta met witte vlekken of blauwe plekken. Mijn ouders nemen hun voorzorgen. Ze kopen een grote voorraad plastic vorken, en de voorraad messen in huis mag ik niet meer aanraken.

Ik blijf al eens van school weg, noodgedwongen. Steeds vaker struikel ik er over treden en trapjes en dan blijf ik een tijdlang schokkend liggen. Niemand weet er zich raad mee. Ik krijg vaak heel rare dingen over mezelf te horen. Soms verberg ik me ook. Dan lees ik stilletjes boeken in mijn meisjeskamer in het sluiswachtershuis. Mijn kamer is als het ware mijn eigen, kleine eiland. Binnen is het veilig en gezellig, ook als het buiten stormt.

Wat ik ook mankeer, leuk is het niet. Ik snap er niets van en de andere kinderen trouwens al evenmin. 'Wat heb je toch? Waarom doe je zo vreemd?' vragen ze. Ze stellen zich nog meer vragen nu ik om mijn hoofd te beschermen een helm draag. Een valhelm, op maat ontworpen en vervaardigd van stevig leer. 'Nu lijkt je net een astronaut,' troost mijn vader me. 'Of een renner,' probeert mijn moeder dapper. 'Jawel, maar dan wel een renner van een halve eeuw geleden!' protesteer ik. Kijk, daar heb je Jasdora met dat rare ding op haar hoofd, denken de kinderen op school. Of beeld ik het mij alleen maar in?

Het is een valhelm met een kinstuk. In de zomer is dat helemaal geen pretje. Mijn kruidnagelbruine krullen gaan er maar beter af. Ik word gekortwiekt. Leuke experimentjes met mijn haar kan ik wel vergeten. En echt fraai om naar te kijken is “dat ding op mijn hoofd” ook al niet. Sommigen apen me na of lachen me uit. Enkelen proberen me een beetje te helpen, maar echt stoeien lukt niet. Ik word eerst een muurbloempje op het schoolplein en daarna blijf ik tijdens de pauzes gewoon in het klaslokaal zitten.

Ik begin olifanten en olifantjes te verzamelen. Het is een een leuke, eenzame bezigheid. Ik heb al een verzameling van littekens, maar nu zoek ik dus olifantjes in alle maten, gewichten en kleuren. Na een poos heb ik er ongeveer vijftig. Ik krijg er vaak eentje cadeau van mensen die weten dat ik op olifanten jaag, en misschien ook omdat ze een beetje medelijden met me hebben. Veilig gearmd tussen mijn vader en moeder in, bezoek ik rommelmarkten. Op één ervan verkopen we mijn kinderfiets. De meeste olifanten moeten voorzichtig behandeld worden: ze zijn broos, want ze zijn vervaardigd uit glas, porselein, kalk of zachte steen. Dat is net iets voor mij! Er gaat geen week voorbij of het is weer zover: er sneuvelt een kop, een poot, een tand of een slurf. Ik heb na een tijd meer geamputeerde olifanten dan andere. Ook zij worden kampioenen van de littekens. Op een dag besluit ik ermee te stoppen, met spijt in mijn hart.

Adieu mijn stille trompetters! Mijn moeder bergt de overgebleven olifanten in een doos op en zet ze in een opbergkast. Ik noem die kast het olifantenkerkhof. Ik geef er de brui aan en verzamel geen breekbare spullen meer, alleen nog boeken, muziek en bergen films. Lezen, luisteren, kijken: mijn leven speelt zich weer hoofdzakelijk horizontaal af, zittend of liggend. Als de sofa thuis kon praten...

Zelfs de knapste artsen staan voor een volslagen raadsel. Mijn vader en moeder laten me in diverse ziekenhuizen in het land grondig onderzoeken, zelfs een paar

keer in het buitenland. Niemand vindt iets. Over de oorzaak en het waarom tast iedereen in het duister. Allerlei apparaten en machines proberen mijn lichaam tot de laatste letter te ontcijferen, maar de schokken blijven komen, zoals de golven van de zee het land ook nooit met rust laten. Soms krijg ik er tien tot vijftien per dag... en per nacht. Soms komen ze verwacht, soms ook onverwacht, nu eens hevig, dan weer matig, kort achter elkaar, of met kortere of langere tussenpozen. Dat geldt ook voor de valpartijen. Een onverwachte trap op mijn hiel of een stom steentje op een tuinpad is al wel voldoende om een aanval uit te lokken. Zelfs inslapen vormt meestal een probleem. Een vesting van kussens rond mijn bed moet me beschermen. Mijn speelgoed blijft steeds vaker onaangeroerd. Sommige van die leuke dingen worden jarig zonder dat ik ze ooit heb aangeraakt. En dan heb ik het nog niet over mijn verjaardagstaarten, want eten is ook al een groot probleem. Kaarsjes en lekkere dingen verdwijnen van de tafel als ik erbij zit. We gaan ook minder vaak naar feestjes als er bekenden of vrienden jarig zijn. Mijn ouders surfen ingespannen op het Internet, op zoek naar hulp en kennis. Het vliegeren heeft plaats gemaakt voor de studie van het vallen.

Mijn aandoening wordt er met de jaren niet beter op, maar ook niet slechter. Heel geleerde dames en heren wisselen via het Internet gegevens uit, maar het blijft een raadsel. Er blijken kinderen en volwassenen te zijn met dezelfde problemen. Sommigen hebben er minder last van, anderen heel veel en enkelen zelfs heel erg.

Ik weet zelf ook nooit precies wat er gebeurt. De schokken en de aanvallen komen helemaal onverwacht en duren soms twintig minuten lang in en over mijn lijf uit, zoals de golfjes veroorzaakt door een steen die in een poel wordt gegooid, maar dan erger. Eerst wilde ik er niet over praten, maar inmiddels heb ik geleerd het wel te doen, met de nodige tijd en steun. Ik ben niet langer opstandig en vraag me niet de hele tijd af waarom uitgerekend mij zoiets moet treffen.

‘Het is moeilijk te beschrijven,’ antwoord ik gewoonlijk, als er weer eens vriendelijk gepolst wordt naar wat ik voel bij een aanval. En zo is het ook. ‘Soms begint het opeens te stormen in mijn hoofd. Ik voel het niet altijd aankomen, de storm kan heel onverwacht opsteken. Soms voel ik me eerst... raar. Ik ken er geen ander woord voor: raar. Als de storm hevig is en daarna weer overwaait, herinner ik er me vaak helemaal niets meer van. Ik voel me alleen heel moe, maar soms ook niet. Ach... het is heel moeilijk om uit te leggen.’

De dokter schrijft verschillende pilletjes voor. Die neem ik eerst apart in, maar later slik ik ze allemaal samen door. Ik stop ze in mijn medibox, een doosje met zeven driedelige laatjes, dat ik nooit en nergens mag vergeten. Soms helpen de pilletjes even om de ergste stormen tot bedaren te brengen, maar soms ook niet, of niet meer. Dan is het weer wachten en hopen. Dan worden er weer andere pilletjes geprobeerd, stap voor stap, in de hoop dat die beterschap zullen brengen.

Ik verwond me af en toe, door de schokken en de valpartijen. Het is dan net alsof een hevige elektrische flits me doet tuimelen. Een paar keer moest mijn kin gehecht worden. Ik loop vaak met een witte sik rond. Wie vaak valt, loopt vaak in het wit. Ook de wonden op mijn hoofd, tussen mijn kruidnagelbruine haar, moeten om de haverklap verzorgd worden. Mijn valhelm helpt niet altijd. Soms vergeet ik hem ook op te zetten. De blauwe plekken op mijn lichaam zijn bijna niet meer te tellen. Ik heb al eens een arm en een pols gebroken. Aan mijn littekens kun je aflezen hoe vaak ik al hevig gevallen ben. Misschien is het daarom wel dat ik me alsmaar meer voor tatoeages en graffiti begin te interesseren.

Ik mag nooit alleen een trap op of af. Overal waar ik kom, zoek ik eerst naar een lift. Als er geen is, moet ik mijn rechterarm in die van iemand anders kunnen haken. Thuis kom ik soms zittend de trap af, half glijdend op mijn zitvlees. Wie dat toevallig ziet, fronst wel even de wenkbrauwen. Huisdieren zijn ook uitgesloten. Ze zijn onvoorspelbaar en beweeglijk. Ik loop dan nog veel vlugger de kans om te struikelen en ik moet zo al extra uitkijken. Mijn ouders hebben het

wel geprobeerd. Ze kochten een hond met leuke biefstukoren en een poes met zacht aaivel, maar het werd telkens niets en dat was jammer. In beide gevallen betekende het zelfs veel extra leed, want afscheid nemen doet pijn.

Mijn moeder en vader voelen zich vaak machteloos. Hun leven staat volledig in het teken van Jasdora, hun vallende engel, de kampioene van de blauwe plekken. Stilaan leren we alledrie leven met het probleem. We leren ook dat het om een aandoening gaat en geen ziekte. En dat die aandoening veel vormen kan aannemen. We zoeken contact met lotgenoten. Het grootste probleem is vaak de buitenwereld: de omgeving, burens, kennissen en vrienden. Ook zij moeten leren omgaan met iets wat ze niet kennen, met een woord dat ze ooit misschien wel een keer ergens gehoord of gelezen hebben. Vaak stellen ze de gekste vragen. Ik krijg alsmaar meer moeilijkheden op school. De laatste jaren van de basisschool verlopen met vallen en opstaan, maar vooral met veel vallen. Op een dag ziet niemand het er nog zitten met mij en moet ik van school veranderen. Op mijn nieuwe school gaat het weer een stuk beter, al ben ik ook nu weer het kind met de meeste littekens. Het is een school met vriendelijke meesters en juffen, een prachtige blinde muur en gezellige oudervergaderingen. In het begin vind ik het er een beetje vreemd. De kinderen op school hebben verschillende problemen en zijn van verschillende leeftijden, maar zij begrijpen me tenminste. Althans, meestal wel. Af en toe verblijf ik ook in Poldergroen, een revalidatiecentrum ongeveer honderd kilometer verderop. Hier wordt extra aandacht besteed aan moeilijk behandelbare epilepsie. Ik blijf er meestal een paar weken, soms een hele maand. Er worden onderzoeken gedaan en ik krijg speciale behandelingen. Mijn ouders en ik pendelen even druk heen en weer als handelsreizigers. We leggen dan ook heel wat kilometers af.

Intussen ben ik natuurlijk ook al een flink stuk gegroeid. (Het gebeurt zelden dat kinderen kleiner worden.) Door de problemen met mijn linkerhand kan ik niet zo gemakkelijk eten. Bovendien krijg ik ook tijdens de maaltijden schokken en

aanvallen. Ik ben nu groot en mager en vallen komt nog altijd hard aan. Letterlijk. Daarom worden er rond mijn bed matrassen en kussens gestapeld, want ook in mijn slaap val ik wel eens uit mijn bed. Het moeilijkste voor mij is eten en inslapen. Het is feest telkens als het eens meteen lukt: een bordje zorgvuldig gehakselde friet leegeten of een paar uur genieten van zoete dromen.

Een programma-maker van de radio heeft me gevraagd om een stukje te schrijven over mijn aandoening voor een uitzending over “leven met epilepsie”. Met mijn goede rechterhand ga ik meteen aan het werk. Ik krijg hulp van mijn ouders en de huisarts. Ik zal mijn werkstuk zelf gaan voorlezen op de radio. Een paar dagen later, op een regenachtige ochtend, spoor ik samen met mijn ouders naar de hoofdstad. De wind doet de regendruppels in grillige riviertjes over de ramen uiteenwaaien.

In de studio lees ik mijn getuigenis voor:

Mijn leven met epilepsie.

Getekend: Jasdora.

*Epilepsie is geen ziekte. Het is een aandoening. Het is zoals met een allergie: je hebt het een beetje, een beetje meer of heel erg. Epilepsie is een kortsluiting in de hersenen. Je zou ook kunnen zeggen: een hersenstorm, onweer in je hoofd dus. Bij een epilepsieaanval werken je hersenen te veel. Voor en na een aanval werken je hersenen normaal. Zo 'n aanval kan af en toe gebeuren, of zelden, of juist heel vaak, elke dag en elke nacht zelfs. Bij mij is het heel vaak raak. Er zijn verschillende soorten aanvallen. Een **partiële aanval**: je doet een onverwachte beweging, bijvoorbeeld met je ene arm. Een **complex-partiële aanval**: je bent je niet bewust van je omgeving. Je reageert niet als ze bijvoorbeeld je naam roepen. Een **gegeneraliseerde aanval**: je hebt trekkingen in armen en benen en je bent buiten bewustzijn. Een **secundair-gegeneraliseerde aanval** begint met een*

*partiële aanval en gaat over in een gegeneraliseerde aanval. Bij een **absence** blijf je een tijdje onbeweeglijk staren. Dan denken de mensen dat je diep aan het dagdromen bent. Of de juf of de meester maken zich dik omdat je weer niet op-let. Het kan ook gebeuren dat je plotseling onverstaanbaar begint te mompelen wanneer je aan het spreken bent. Je kunt epilepsie krijgen bij de geboorte of na een ongeval. Of zomaar. Ook dat kan gebeuren. Soms weet je ook helemaal niet waarom je het krijgt. Het kan een raadsel zijn. Epilepsie wordt met relaxatie en medicatie behandeld: ontspannende oefeningen en pilletjes. Soms moet je hersenchirurgie ondergaan of wordt er een apparaatje ingeplant. Bepaalde gevallen zijn moeilijk te behandelen. Soms is epilepsie zo sterk, dat je zelfs geen beroep kunt aanleren of naar school kunt gaan. Artsen proberen daar iets aan te doen in het epilepsiecentrum, waar jonge mensen tot eenentwintig worden opgevangen. Als na je eenentwintigste de aandoening een groot probleem blijft, dan kun je alleen maar terecht in instellingen die niet echt gespecialiseerd zijn in epilepsie, maar wel in allerlei andere grote problemen. Je kunt er meestal niet meteen terecht: er zijn wachtlijsten voor. Er zijn immers veel mensen met problemen die geholpen willen worden.*

Ik krijg veel aanvallen tijdens het eten en het slapen, en ook wel bij het lopen. Als ik met mijn twee handen tegelijk iets probeer te doen, worden daardoor aanvallen en schokken uitgelokt. Daarom gebruik ik mijn linkerhand bijna niet. Tijdens vrijetijdsactiviteiten moet ik met veel dingen rekening houden. Als ik ga zwemmen, waarschuw ik de badmeester. Ik ben altijd vergezeld door een begeleider en ik draag een zwemhesje.

Ik draag meestal een helm en soms gebruik ik een rolstoel. Al jaren heb ik dezelfde zit- en ligplaatsen: op de sofa, in de fauteuil, in de auto, in mijn bed, soms in ziekenhuisbedden, af en toe eens in een rolstoel en als ik geluk heb achter op een tandem. Ik ben een kampioene in het zitten. Mijn zitvlees verdient een gouden medaille.

Als je epilepsie hebt, krijgt met nog andere vervelende dingen te maken. Je moet bijvoorbeeld elke dag op tijd je medicijnen innemen, je moet voldoende slapen en je mag geen wijn of bier drinken. Minder vervelend is dan weer dat veel mensen bezorgd om je zijn en aandacht aan je schenken. Wat ik vervelend vind, is dat je twee jaar aanvalsvrij moet zijn voor je met de auto mag rijden en ook dat je niet alle beroepen kunt uitoefenen. Pilot of militair worden bijvoorbeeld is uitgesloten. Ik weet niet welk beroep ik later zal kunnen uitoefenen. Op de computer kan ik alleen maar met mijn rechterhand werken. Het is al lang geleden dat ik nog heb gefietst, een hamburger heb gegeten, frieten uit een bakje heb geplukt, op een glijbaan heb geklauterd, een bal heb gegooid. Er is eigenlijk niets leuks aan epilepsie.

Misschien wil ik later toch een hond. Sommige blinden hebben een geleidehond. Er zijn nu ook al epihonden. Ze zijn speciaal getraind om bij je te waken als je een aanval hebt en om anderen te waarschuwen als de aanval te lang duurt en je bijvoorbeeld bewusteloos bent.

Om te besluiten, citeer ik graag nog even uit een toneelstukje. Nou ja, toneelstukje: alles is echt gebeurd. Het is een gesprek tussen mijn ouders en mijzelf toen ze me kwamen opzoeken in een of ander ziekenhuis.

‘Dag Jasdora! Hoe gaat het met je?’

‘Goed.’

‘Echt?’

‘Jawel.’

‘En de aanvallen?’

‘Eergisteren had ik er een toen ik de kop van een chocoladekonijn afbeet. Ik moest daarna een halfuur op mijn bed blijven liggen. Gisteren had ik er geen. Ik was daar zo blij om, dat ik er voortdurend aan dacht. Dat was wat te veel, blijkbaar, want toen kreeg ik er meteen twee na elkaar.’

‘Ah, dus toch twee. Hoewel, twee is niet veel, hè.’

‘Ja. Nee.’

'In de Ronde van Frankrijk vallen de renners vaker aan.'

'Dat heb je al eens gezegd, papa. Flauw hoor.'

'Ja, je hebt gelijk. Maar jij roept soms: ten aanval!'

'Heeft de dokter al de resultaten van het scanneronderzoek?'

'Ja.'

'En?'

'Hij zei dat alles nog in mijn hoofd zit. Ik heb ze nog alle vijf.'

'Ha, ha!'

'Heb je nog meer nieuws?'

'De pleister mag vanavond van mijn kin. Overmorgen gaan de hechtingen eruit.'

'Dan is het gedaan met mijn geitensik.'

Zo, dat was het dan. Ik zou er een dik boek over kunnen schrijven, want er is ontzettend veel over te vertellen. Ik hoop dat het 'meevalt'.

Jasdora

Stand by. Het wordt dag. De akelige doornenkroon staat nog op mijn hoofd. De artsen van het epilepsiecentrum Poldergroen lezen mijn hersenstormen af op computerschermen. Hopelijk kunnen ze me deze keer beter helpen. De vorige onderzoeken hebben allemaal onvoldoende resultaat opgeleverd.

Vandaag blijf ik dus nog de hele dag in bed. Ik kan lezen, eten, slapen en televisiekijken. Mijn kroon en mijn lichaam zijn met een kluwen van draden en draadjes verbonden met allerlei computerschermen: een in mijn kamer en nog een paar in een andere kamer. Ik voel me een beetje als een vlieger die dolle banen om mijn eigen hoofd beschrijft. Ik kijk televisie op een gewoon scherm, terwijl ik de hoofdrol speel op die andere schermen. Veel meer dan pieken, golven en moeilijke lijnen kan ik er niet op zien. God, wat is mijn leven toch een kluwen! 'Misschien krijg je er een Oscar voor,' zegt de verpleegkundige glimlachend. Nou ja, die eer is niet meteen voor mij weggelegd. De schokken en aanvallen

komen vanzelf wel, zoveel is zeker. Ik speel nog altijd mijn gewone rol: de beste bijrol als gekke marionet. Met een boek in mijn rechterhand dommel ik een poosje later even in.

Play. Om mijn nieuwe school staat een blinde muur. Die muur is zo blind dat ik stiekem een spuitbus koop. Kleur: irisblauw. Het is een mooie lenteavond en af en toe wandelt een briesje door de boomkruinen en de struiken. Ik wacht op mijn vader die me komt ophalen. Iedereen is al weg. Ik pak mijn spuitbus en met mijn koppige linkerhand begin ik “ananas” op de blinde muur te spuiten. Dat vind ik het mooiste woord op aarde en het lekkerste ding ter wereld. Het moet een schitterend kunstwerk worden, een soort handtekening voor altijd. Maar bij de vijfde letter krijg ik alweer een gemene, onverwachte, laffe schok. Ik slik lucht, verkramp, begin te trillen en te bibberen, maar val nog net niet. Ik steun tegen de muur. De spuitbus klettert op de grond. Het graffiti is heel bijzonder: de vijfde letter lijkt heel goed op een staartster. Na anderhalve minuut ben ik weer helemaal hersteld. Moeizaam en met het puntje van mijn tong tussen mijn lippen maak ik het karwei af. Ik zet enkele passen achteruit en keur tevreden mijn werk. In een opwelling van vreugde gooi ik de spuitbus weg en neem een aanloop. Hop! Na een flinke sprong hijs ik me boven op de muur. Dat is een koud kunstje voor de dochter van twee vliegerfanaten, ondanks mijn moeilijke linkerarm. Ik ga schrijlings op de muur zitten en speur de omgeving af. Er is niemand te zien. Mijn blik valt op een villa. Hoog op mijn paard van blinde muur voel ik haarscherp aan dat de villa mijn tweede thuis zal worden. Dat komt door een vreemde spiegel in het huis. Hij heeft de vorm van een grote traan. Hij staat rechtop tegen de slaapkamerwand op de eerste verdieping. In de villa wonen een dure heer en zijn dame. Telkens als er zware vrachtwagens over de nabijgelegen weg dreunen, siddert de spiegel een beetje mee. Alles in de omgeving gaatt dan trouwens een beetje trillen: de huizen, de school, de blinde muur, de krijtborden, de serviezen in de kasten. Maar daar gaat het niet om. Er is nog iets

aan de hand met de spiegel tegen de wand. Nog nooit zijn de dame en de heer erin geslaagd om hun gezicht en voorkant in de spiegel te kunnen zien. Hij toont altijd koppig hun nek, hun rug, hun achterwerk, een deel van het weideland-schap en een blinde schoolmuur buiten. Hoe ze zich ook in allerlei bochten draaien, wringen of wentelen, het helpt niet. Hetzelfde gebeurt ook met anderen die zich in de spiegel willen bekijken. De villabewoners nodigen iedere bezoeker uit om het ook eens te proberen. De spiegel weigert telken koppig om voorkanten te weerspiegelen. Het is een publiek geheim waar geen mens iets van snapt. De meeste mensen denken stiekem dat het een truc is van de villabewoners om meer aandacht te krijgen omdat ze zich eenzaam voelen. Dat de spiegel de vorm van een traan heeft, is op zich al een eigenaardigheid.

Die lenteavond staat de villadame weer wanhopig te draaien en te keren voor de spiegel tot ze haar bovenlijf zowat uit haar bekken heeft geschroefd. Maar de spiegel geeft geen vierkante millimeter van haar gezicht of voorkant prijs. Plot-seling blijft ze stokstijf staan. Ze spert haar ogen wijder open. In het weideland-schap dat door de spiegel wordt weerkaatst, ontdekt ze in de verte een hoofd op de blinde schoolmuur aan de overkant van de straat. Het hoofd heeft een helm op. Meteen daarna verschijnt er een bovenlijf en dan ziet ze het meisje helemaal. Het lijkt wel alsof het meisje paardrijdt op de muur. Dan huft ze van het muurtje af, steekt de straat over en nadert de villa langzaam, door de weide. Ze loopt als het ware vanuit de spiegel in de richting van de villadame.

Intussen keert de villaheer terug van zijn gezondheidswandelingetje bij val-avond, na een drukke middag. Zoals gewoonlijk gluurt hij even om het hoekje, naar het schoolplein. Het ligt er al een poos verlaten bij. ‘Wel verhippeltjes!’ zegt hij als hij het lekkere, irisblauwe woord op de blinde muur ontdekt. Hij leest langzaam, met zijn lippen smakkend, van het woord proevend: ‘ananas’. De voorlaatste letter lijkt wel naar beneden te suizen. Zijn blik valt op de spuit-

bus. Hij raapt ze op en schudt er even mee; het ding is bijna leeg. Weer bekijkt hij het irisblauwe graffito op de muur. Zijn mond valt open van verbazing. ‘Wonderbaarlijk,’ mompelt hij. ‘Waarlijk wonderbaarlijk.’ Hij spiedt de omgeving af en loopt omzichtig naar de muur toe. Hij onderzoekt het zesletterwoord nauwkeurig, alsof hij er echt van proeft, van onderen tot boven, van kop over buik tot staart, plus de achtergrond. Want ook die is bijzonder. Het is een prachtig kunstwerk van iemand met puur talent, zoveel is zeker, denkt hij. En hij kent er wat van, want hij is landschapsarchitect. ‘Hier is Kunst in het spel,’ besluit de man in zichzelf mompelend. In een uiterste hoekje van de blinde muur spuit hij stiekem een piepklein graffitootje, met het allerlaatste restje uit de spuitbus. O, dat doet deugd. Even voelt hij zich weer een kwajongen. Wat hij precies op de muur spuit, heeft niet het minste belang. Daarna loopt hij terug naar de straat en vervolgt zijn weg langs de weide naar de villa. De spuitbus houdt hij bij zich als souvenir.

Ik heb de weide achter me gelaten en sta op het pad dat naar de villa leidt. Ik vind het huis heel mooi. Bij de brievenbus aan het hek bukt ik me nieuwsgierig. Er hangt een klever op. Ik vraag ma af hoe de bewoners heten. Ik buig nog een beetje verder voorover. ‘Weer of geen weer: altijd...’ Maar dan krijg ik alweer een onverwachte, gemene, laffe optater. Mijn linkerarm zwiert met karatesnelheid naar voren. Ik verlies mijn evenwicht. Ik knal met mijn voorhoofd pardoes en bruusk tegen de brievenbus aan. ‘Au! Au! Au!’ roep ik.

De vrouw in de villa hoort gestommel en gegil. Ze schuift een gordijn opzij en ziet me, het meisje dat net op de muur zat. Ik sta te huilen en houd mijn hand als een pleister op mijn voorhoofd. Ik draag nog altijd mijn helm. De vrouw rent naar beneden en naar buiten. Op hetzelfde ogenblik daagt haar echtgenoot op. ‘Wat is er aan de hand?’ roept hij. ‘Dat meisje...’ antwoordt de vrouw. ‘Ik... ik...’ snik ik. ‘Kom vlug mee naar binnen!’ zegt de vrouw. Op de brievenbus en op het tuinpad zijn tientallen druppels helderrood bloed gevallen.

In de keuken ontfermen de man en de vrouw zich over mijn gewonde hoofd. Mijn helm leggen ze voorzichtig op tafel. Het ding heeft me dus niet helemaal weten te beschermen. Hoewel mijn redders zelf geen kinderen hebben, slagen ze erin een pracht van een pleister op mijn hoofd aan te brengen, helemaal volgens de regels van de kunst. Ik vergeet de pijn even. ‘Hoe is het gebeurd?’ vraagt de vrouw vriendelijk. ‘Gevallen,’ antwoord ik bedeesd. ‘Zag ik jou daarnet niet in de wei?’ vraagt ze. ‘Ja...’ zeg ik. De vrouw wijst naar mijn helm. ‘Gelukkig droeg je die. Het had nog erger kunnen zijn. Je had ook van de muur kunnen vallen. Hoe heet je eigenlijk?’ ‘Jasdora,’ fluister ik bijna. De vrouw zwijgt even, maar krijgt dan een idee. Ze schraapt haar keel, maar voor ze iets kan zeggen, wijs ik in de richting van de man en zeg: ‘Hé, dat is mijn spuitbus!’ Hij houdt ze in zijn hand. ‘Kijk, er zit blauwe verf op je helm, Jasdora,’ zegt hij. En dan krijgt ook hij een idee. Hij kijkt zijn vrouw aan. Het stel wisselt een betekenisvolle blik uit. ‘Jasdora, kom je even mee?’ vraagt de vrouw. ‘Mijn helm...’ zeg ik, maar ze laat me mijn zin niet afmaken en zegt: ‘Laat die maar even liggen. Ik geef hem straks een poetsbeurt. Kom, we geven je een arm op de trap.’

Ik loop tussen hen in naar boven en ga voor de spiegel staan. De traan weerspiegelt me helemaal zoals ik ben: mijn kruidnagelbruine piekhaar, mijn prachtige pleister, mijn gezicht, mijn benen, mijn hele voorkant, met andere woorden: Jasdora, ten voeten uit getekend. De man en de vrouw kijken verbluft toe. ‘Wat is er? Bloed ik nog ergens?’ vraag ik als ik hun verbouwereerde gezichten zie. ‘Eh... nee,’ zegt de man aarzelend. Maar dan kijk ik op mijn beurt mijn ogen uit. Tot driemaal toe krijgt mijn spiegelbeeld een onverwachte, gemene, laffe schok vanuit de linkerschouder. De linkerhand slingert vooruit. Mijn spiegelbeeld wankelt en zakt bijna door de benen, maar mijn echte zelf blijft gespaard. Ik sta roerloos stil. Dat kan ik natuurlijk moeilijk aan de villabewoners uitleggen. ‘Is er iets?’ vragen ze nieuwsgierig. Het is lang stil gebleven, drie aanvallen lang. De man en de vrouw kijken verbaasd naar mijn beduusde gezicht. ‘Eh...

nee,' antwoord ik en ik schud mijn hoofd. Dat is het nu net: er is niets, geen enkel probleem. Ik word door de spiegel perfect weergegeven, maar mijn spiegelbeeld krijgt de schokken te verduren. De vrouw en de man zien alleen de perfecte weerspiegeling. Er valt nog een lange stilte.

'Kom, Jasdora, we brengen je naar huis,' zegt de man ten slotte. 'En we poetsen je helm eerst wat op.' 'Mijn vader komt me bij de school ophalen,' schiet het me opeens te binnen. 'Nou, dan brengen we je toch gewoon naar de school terug. Misschien kunnen we dan meteen even kennismaken met je vader,' stelt de vrouw voor.

Eject. Ik schiet wakker door de plof waarmee het boek dat ik in mijn rechterhand hield op de grond terechtkomt. Ik heb me door de laatste uren van mijn eigen film gedroomd. Vertolk ik geen schitterende rol? Zit er een Oscar in? Dan wordt het er zeker een met littekens op zijn lijf. En dan zal ik voor een bomvolle zaal beslist mijn ouders, de twee storm- en vliegerliefhebbers, danken.

Zoals ik in mijn doornenkroondroom overal even voorbij vlinderde en wat kleur achterliet, zo passeert ook elk jaar midden september de appelschudder weer, bijna onmerkbaar. Hier en daar deelt hij een luchtkus uit, die lichte sidderingen door struiken en boomkruinen doet golven, en die de tinten in stad en land een beetje dieper en donkerder doet blozen, als voorbode van een heerlijke herfst. Ik blijf hopen op beterschap, en leer alsmaar beter om te gaan met mijn aandoe-ning. Ooit gebeurt er een mirakel. Ooit wordt mijn droom echt. Ik hoop dat sommige dromen ooit geen bedrog meer zullen zijn.